

Er bereiken mij de laatste maanden vreemde berichten van leerkrachten. Enige tijd geleden heeft Cito namelijk nieuwe spellingtoetsen op de markt gebracht waar veel leerkrachten hun bedenkingen bij hebben.

Hoe werkt dat eigenlijk precies, toetsen? Als je aan een leek zou vragen hoe je het beste zou kunnen bepalen hoe goed kinderen kunnen spellen, dan zou deze waarschijnlijk zeggen dat je dan woorden moet zeggen en de kinderen deze moet laten opschrijven.

Cito heeft hier echter hele andere ideeën over. Om de spellingvaardigheid te kunnen toetsen, hoeven kinderen helemaal geen woorden te kunnen schrijven.

Sterker nog, ze hoeven zelfs geen letter te kunnen schrijven. Een rondje kunnen zetten is voldoende. De grootste analfabeet met een minimale fijn-

motorische ontwikkeling (je moet een rondje kunnen zetten) kan de toets maken. Bij een spellingtoets hoeven kinderen dus niet te schrijven en spellen! Laat dit even op u inwerken.

Cito kiest er dus voor om kinderen een rondje te laten zetten om het antwoord: A, B, C, D. Maar als klap op de vuurpijl heeft Cito bedacht dat de kinderen geen rondje moeten zetten om het JUISTE antwoord, maar om het FOUTE antwoord. Dus kinderen moeten aan de leerkracht laten zien dat ze weten hoe het woord FOUT geschreven wordt en hoeven niet te weten hoe het dan wel GOED geschreven zou moeten worden.

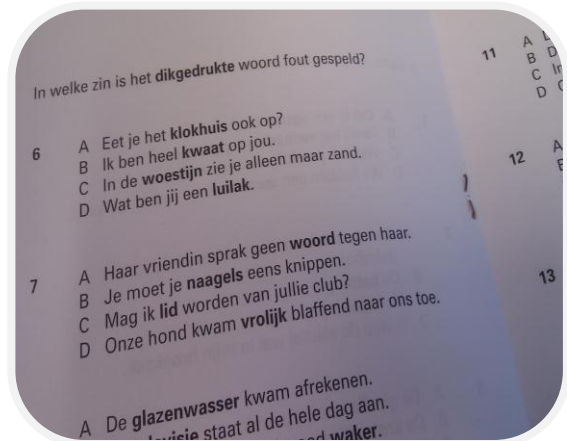
Voor een leek zijn de keuzes van Cito misschien ondoorgroendelijk, maar voor de leerkracht voor de klas is heeft het verstreckende gevolgen. Leerkrachten bepalen namelijk aan de hand van de toetsen de onderwijsbehoefte van de kinderen in hun klas: hebben ze het begrepen, wat vinden ze nog lastig en wat doen ze dan precies fout?

Dat laatste is de belangrijkste vraag, want aan de hand daarvan bepaalt de leerkracht welke instructie er nodig is. Als een kind /ront/ met een /t/ schrijft, dan moet er extra aandacht worden besteed aan de regel om woorden met een t-klank op het eind langer te maken om te horen of het met een /t/ of /d/ aan het eind moet worden geschreven.

Als het kind weet dat /naagels/ fout is geschreven en een rondje zet, dan weet je als leerkracht feitelijk nog niets. Misschien dacht het kind wel dat het /nachels/ moet zijn. De leerkracht geeft instructie op het wegnemen van een letter bij een open lettergreep, maar eigenlijk had de leerling instructie nodig over het gebruik van /g/ of /ch/.

Kinderen die slecht zijn in lezen, maar prima kunnen spellen, zullen een slechtere toetsscore halen op deze nieuwe spellingtoets van Cito. Er wordt immers een zeer groot beroep gedaan op de leesvaardigheid. Ze moeten namelijk vooral lezen in plaats van schrijven (spellen). De te toetsen vaardigheid, spelling dus, wordt volgens mij niet zuiver getoetst. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Nu ben ik geen academicus en kan ik niet beoordelen of de Cito Spellingtoets al dan niet goed in elkaar zit. Wel zegt mijn boerenverstand, mijn ervaring en vakmansoog dat er iets niet klopt.

Even zoeken op het internet leerde mij dat een hoogleraar en een gz-psycholoog inmiddels ook vermoeden dat er iets vreemds aan de hand is. Zij schreven er enkele artikelen over: <http://www.zoleerjekinderenlezenenspellen.nl/cito-spelling.htm>

Cito heeft een belangrijke positie in het Nederlandse onderwijs en heeft vrijwel geen concurrentie van andere toetsaanbieders. De keuzes die zij maken hebben invloed op vrijwel alle Nederlandse leerkrachten en leerlingen.

Ik hoop daarom dat zij de geluiden uit het werkveld serieus oppikken en bij de volgende versie gewoon kinderen weer woorden laten schrijven of typen die de leerkracht dicteert. Schrijf op . . . przewalskipaard. ☺

Tip

Neem de toets één keer af op de manier die Cito in de handleiding beschrijft.

Laat daarna alle woorden gewoon opschrijven. Zijn de toetsscores hetzelfde?

Dat zou namelijk wel zo moeten zijn.